

RIKSDAGENS SVAR 178/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring och av vissa lagar i samband med den samt till lag om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring och av vissa lagar i samband med den samt till lag om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (RP 245/2002 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 37/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 3 § 2 mom.,
ändras 4 § 2 mom., 16 a § 5 mom., 18 a § 3 mom., 20 §, 28 § 3—5 mom., 57 § 2 mom. och 60 § 1 och 5 mom.,
av dessa lagrum 16 a § 5 mom. och 28 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1642/1992, 18 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 526/1981, 20 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag och i lag 483/2001, 28 § 5 mom. och 60 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag 483/2001, 57 § 2 mom. sådant det lyder i lag 512/1971 och 60 § 5 mom. sådant det lyder i lag 192/1987, samt
fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 286/1950 och i nämnda lag 1642/1992, ett nytt 4 mom. i stället för det 4 mom. som upphävts genom nämnda lag 286/1950, till 18 §, sådan den lyder i nämnda lagar 526/1981 och 1642/1992, ett nytt 5 mom., till lagen nya 20 a och 20 b § samt till 28 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom. som följer:

4 §

Om en arbetstagare under förhållanden som avses i 1 mom. har ådragit sig

- 1) skavsår eller skrubbsår,
- 2) skada som uppkommit genom frätande ämne,
- 3) skada som uppkommit genom inandning av hälsofarliga gaser,
- 4) skada som uppkommit genom avsevärd växling i lufttrycket,
- 5) förfrysning, solsting eller annan sådan skada som orsakats av exceptionell temperatur,
- 6) sådan inflammation i knäskålen eller armbågen som orsakats av fortsatt eller upprepat eller för arbetstagaren exceptionellt tryck, eller
- 7) av en arbetsrörelse orsakad ömhet i en muskel eller sena, till den del den inte har samband med ett lyfte, en skada eller en sjukdom, som inte ersätts som en yrkessjukdom, kan skadan anses orsakad av ett olycksfall i arbetet om den har uppkommit under en kort tid, högst ett dygn.

16 a §

Om arbetstagaren vid tiden för olycksfallet samtidigt står i två eller flera anställningsförhållanden, skall dagpenningen för den tid som avses i 1 mom. fastställas separat på grundval av varje anställningsförhållande. Om arbetstagaren vid tiden för olycksfallet är verksam som lantbruksföretagare eller annan företagare, utgör dagpenningen för företagareverksamhetens del 1/360 av årsarbetsförtjänsten vid tiden för olycksfallet enligt en sådan försäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) som avser lantbruksföreta-

garverksamheten, eller enligt en sådan försäkring som avses i 57 § 1 mom.

17 §

Utan hinder av 2 och 3 mom. skall till en person som vid tiden för olycksfallet studerar på heltid betalas dagpenning enligt full arbetsoförmåga för den tid som den av olycksfallet orsakade skadan eller sjukdomen huvudsakligen hindrar studierna. För den tid som skadan eller sjukdomen avsevärt begränsar studierna betalas hälften av dagpenningen enligt full arbetsoförmåga. Om den av olycksfallet orsakade skadan eller sjukdomen inte på ovan avsett sätt hindrar eller begränsar studierna men helt eller delvis hindrar arbete under studietiden, bedöms nedsättningen av arbetsförmågan på basis av det därav orsakade inkomstbortfallet, med beaktande av vad som föreskrivs i 3 mom. andra meningen.

18 §

Utan hinder av 2 och 4 mom. skall till en person som vid tiden för olycksfallet studerar på heltid betalas olycksfallspension enligt full arbetsoförmåga för den tid som den av olycksfallet orsakade skadan eller sjukdomen huvudsakligen hindrar studierna. För den tid som skadan eller sjukdomen avsevärt begränsar studierna betalas hälften av olycksfallspensionen enligt full arbetsoförmåga. Om den av olycksfallet orsakade skadan eller sjukdomen inte på ovan avsett sätt hindrar eller begränsar studierna men helt eller delvis hindrar arbete under studietiden, bedöms nedsättningen av arbetsförmågan på basis av det därav orsakade inkomstbortfallet, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 mom.

18 a §

Storleken av menersättningen till en arbetstagare fastställs på grundval av skadans invaliditetsklass i enlighet med tabellen nedan.

Invaliditets- klass	Beloppet i procent av det belopp som anges i 28 § 6 mom.
1	1,15
2	2,27
3	3,36
4	4,42
5	5,45
6	6,45
7	7,42
8	8,36
9	9,27
10	10,15
11	13
12	16
13	19
14	22
15	25
16	32
17	39
18	46
19	53
20	60

20 §

Om arbetstagaren till följd av den av olycksfallet orsakade skadan eller sjukdomen har blivit så hjälplös att han eller hon inte kan reda sig utan hjälp av en annan person eller om arbetstagaren annars orsakas exceptionell olägenhet av vården av skadan eller sjukdomen, skall till arbetstagaren enligt vad som föreskrivs i 2—5 mom. betalas mentillägg så länge de angivna förutsättningarna uppfylls.

Det högsta mentillägget betalas om arbetstagaren till följd av sin skada eller sjukdom dagligen behöver fortgående och tidskrävande vård,

hjälp, övervakning eller handledning. Det högsta mentillägget är 22,35 euro per dag.

Det mellersta mentillägget betalas om arbetstagaren till följd av sin skada eller sjukdom dagligen behöver regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning. Det mellersta mentillägget är 15,09 euro per dag.

Det lägsta mentillägget betalas om arbetstagaren till följd av sin skada eller sjukdom i vissa dagliga funktioner behöver regelbunden eller nästan regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning. Det lägsta mentillägget är 6,71 euro per dag.

De två första åren efter det att en person har blivit blind betalas till honom eller henne det högsta mentillägget och därefter hälften av detta belopp.

Mentillägg betalas emellertid inte för den tid som den skadade får vård på sjukhus eller annan anstalt.

20 a §

För onormalt klädsitage som orsakas av långvarig användning av protes, något annat hjälpmedel eller av bandage eller förband till följd av en av ett olycksfall orsakad skada eller sjukdom betalas till arbetstagaren klädtillägg enligt 2 och 3 mom.

Förhöjt klädtillägg betalas om arbetstagaren är dubbelamputerad eller använder lårbens- eller underbensprotes, långt stödförband för en nedre extremitet, av hårt material tillverkad ryggortos eller korsett för bålen, bandage eller något annat hjälpmedel eller instrument som på grund av sin konstruktion eller sitt användningsändamål eller på grund av att det ofta måste användas orsakar onormalt klädsitage som är jämförbart med de förstnämnda fallen. Det förhöjda klädtillägget är 1,79 euro per dag.

Klädtillägg betalas om arbetstagaren använder något av mjuka material tillverkat hjälpmedel, stöd eller bandage på ett litet område av kroppen eller annat hjälpmedel eller instrument vilket orsakar onormalt klädsitage som är mindre än det slitage som avses i 2 mom. Klädtillägget är 0,45 euro per dag.

För kostnaderna för en ledarhund som behövs till följd av skada eller sjukdom betalas 4,47 euro per dag.

20 b §

Till en arbetstagare som till följd av en olycksfallsrelaterad skada eller sjukdom inte förmår sköta sitt hem, kan skälig ersättning betalas för nödvändiga extra kostnader, dock inte för längre tid än ett år från olycksfallet.

28 §

Som årsarbetsförtjänst för en heltidsstuderande som vid tiden för olycksfallet utbildar sig för ett yrke anses den arbetsinkomst som den studerande sannolikt skulle ha fått om han eller hon vid tiden för olycksfallet hade arbetat i uppgifter som motsvarar utbildningen efter avslutade studier och med tre års arbetserfarenhet. På detta sätt fastställs årsarbetsförtjänsten också då olycksfallet inträffar inom ett år efter att studierna slutförts, om arbetstagaren inte får den inkomst som avses ovan av arbete som motsvarar utbildningen. Som årsarbetsförtjänst för en person som får undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller enligt gymnasielagen (629/1998) anses minst det dubbla beloppet av minimiårsarbetsförtjänsten enligt 6 mom. vid tiden för olycksfallet.

Om det vid tiden för olycksfallet har förflutit högst fem år från det att en arbetstagare på vilken 3 mom. inte kan tillämpas har avslutat utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning och arbetstagaren på grund av arbetslöshet, arbetets tillfälliga natur eller av någon jämförbar orsak inte ännu har stabiliserade arbetsinkomster, används som årsarbetsförtjänst den arbetsinkomst som arbetstagaren i det arbete han eller hon utförde vid tiden för olycksfallet sannolikt skulle ha fått med tre års arbetserfarenhet.

Om en arbetstagare vid tiden för olycksfallet har utfört också lantbruksföretagararbete som var försäkrat enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare eller företagararbete som var försäkrat enligt 57 § 1 mom. i denna

lag, skall i arbetstagarens årsarbetsförtjänst beaktas också årsarbetsförtjänsten enligt nämnda försäkring vid tiden för olycksfallet.

28 a §

Vid beräkning av ersättningen avrundas årsarbetsförtjänsten till närmaste med tio jämnt delbara eurobelopp. När avrundning åt båda hållen är möjlig verkställs den uppåt.

57 §

Arbetsgivaren har dessutom rätt att få en enligt denna lag försäkrad person försäkrad även för olycksfall som inträffar under andra förhållanden än sådana som avses i 4 §. Försäkring kan emellertid inte fås för sådan ömhet som avses i 4 § 2 mom. 7 punkten och inte heller för skada eller sjukdom som har orsakats genom misshandel som avses i 4 a § eller genom en annans uppsåtliga gärning.

60 §

De belopp som avses i 11 § och 12 § 1 och 2 mom., 16 § 3 mom., 20 § 2—4 mom., 20 a § 2—4 mom., 28 § 6 mom., 35 a § och 53 § 5 mom. justeras kalenderårsvis på grundval av de förändringar som skett i den allmänna lönenivån i landet, enligt det löneindex tal som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § lagen om pension för arbetstagare. De justerade beloppen avrundas så att de i 20 § 2—4 mom. och 20 a § 2—4 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste cent, de i 12 § 1 och 2 mom. och 35 a § angivna beloppen avrundas till närmaste hela euro samt de i 11 §, 16 § 3 mom., 28 § 6 mom. och 53 § 5 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste hela tio euro.

Begravningshjälpen samt de tillägg som avses i 20 och 20 a § höjs årligen i enlighet med 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Denna lag tillämpas på olycksfall som inträffar och på yrkessjukdomar som framträder efter att lagen har trätt i kraft. Lagens 57 § 2 mom. tillämpas emellertid först räknat från den försäkringsperiod som börjar den 1 januari 2004 eller därefter.

Genom denna lag upphävs förordningen den 10 december 1948 angående vissa skador, som

böra ersättas såsom olycksfall i arbete (852/1948).

De belopp som anges i 20 § 2—4 mom. och 20 a § 2—4 mom. i denna lag motsvarar det indextal som enligt 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare har fastställts för år 2002.

Lag

om ändring av yrkessjukdomslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i yrkessjukdomslagen av den 29 december 1988 (1343/1988) 3 a § 1 mom. och 4 §, av dessa lagrum 3 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 1643/1992, samt *fogas* till lagen en ny 4 a § som följer:

3 a §

Om en yrkessjukdom framträder under en tid för vilken arbetstagaren har beviljats rätt till sådan grundpension som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961) eller till sådan arbetslöshetspension som avses i de lagar som nämns i momentet eller i 20 § 1 mom. 3 punkten folkpensionslagen (347/1956) och den exponering som orsakat yrkessjukdomen har upphört före pensioneringen, fastställs årsarbetsförtjänsten med avvikelse från 28 § lagen om olycksfallsförsäkring enligt den arbetsförtjänst som arbetstagaren hade innan det arbete avslutades för vilket arbetstagaren fick nämnda pension. Av en yrkessjukdom orsakad nedsättning av arbetsförmågan fastställs på motsvarande sätt utan hinder av 17 § 3 mom. och 18 § lagen om olycksfallsförsäkring genom bedömning av arbetstagarens förmåga att efter yrkessjukdomen utföra det arbete för vilket han eller hon fick nämnda pension. Härvid beaktas inte vad som föreskrivs i 28 § 6 mom. andra meningen lagen om olycksfallsförsäkring.

4 §

Genom förordning av statsrådet kan närmare föreskrivas om

- 1) fastställande av en sjukdom och de faktorer som kan orsaka den, och
- 2) verkställigheten av denna lag.

4 a §

Senskideinflammation och epikondylit i överarmen ersätts som en yrkessjukdom som har orsakats av en fysikalisk faktor, om arbetstagarens arbete innan symtomen framträder har inneburit ofta upprepade och ensidiga eller för arbetstagaren ovana rörelser.

Karpaltunnelsyndrom ersätts som en yrkessjukdom orsakad av en fysikalisk faktor, om arbetstagarens arbete innan symtomen framträder under en lång tid har inneburit handledsrörelser som avviker från handledens normalställning och belastar handleden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Lagens 3 a § 1 mom. tillämpas också på yrkessjukdomar som har framträtt innan denna lag har trätt i kraft och som ligger till grund för er-

sättningsärenden som inte före ikraftträdandet av denna lag har avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft.

Genom denna lag upphävs 4 § yrkessjukdomsförordningen av den 29 december 1988 (1347/1988).

Lag

om ändring av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 8 § lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 8 a § som följer:

8 §

Ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden

En arbetsgivare som till en rehabiliteringsklient har betalat lön på basis av sådan i 17 § lagen om yrkesutbildning (630/1998) avsedd läroavtalsutbildning som ersätts såsom rehabilitering enligt denna lag, har rätt att för motsvarande tid få dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt 1 mom. upp till det nämnda lönebeloppet.

8 a §

Olycksfallsförsäkring under rehabiliteringstiden

En försäkringsanstalt skall för en rehabiliteringsklient ordna sådan försäkring som avses i 57 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för olycksfall som inträffar i samband med sådana arbets- och utbildningsförsök för utredning av rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmöjligheter, sådan arbetsträning och sådan arbetsprak-

tik som berättigar till ersättning enligt denna lag, till den del som rehabiliteringsklienten inte på någon annan grund har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

När det gäller sådan försäkring som avses i 1 mom. används som den försäkrades årsarbetsförtjänst den årsarbetsförtjänst som legat till grund för den ersättning för inkomstbortfall som har betalats till följd av det olycksfall eller den yrkessjukdom som orsakat behovet av rehabiliteringsåtgärderna eller rehabiliteringsutredningen. I samband med att försäkringen tas skall årsarbetsförtjänsten indexjusteras med iakttagande av vad som föreskrivs i 9 § 2 mom. första meningen lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Denna lag tillämpas på sådan läroavtalsutbildning, på sådana arbets- och utbildningsförsök för utredning av rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmöjligheter, på sådan arbetsträning och på sådan arbetspraktik som berättigar till ersättning enligt denna lag och som börjar efter att lagen har trätt i kraft.

Lag

om ändring av 11 och 22 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 11 § 3 mom. och 22 § 3 mom., sådana de lyder, 11 § 3 mom. i lag 1644/1992 och 22 § 3 mom. i lag 724/2002, som följer:

11 §

I fråga om fastställande av årsarbetsförtjäns-
ten för en heltidsstuderande samt för en person
som inte är heltidsstuderande och vars utbild-
ning enligt lagen om grundläggande utbildning
(628/1998) har avslutats högst fem år innan ar-
betsskadan inträffade, gäller i tillämpliga delar
28 § 3 och 4 mom. lagen om olycksfallsförsäk-
ring.

över arbetsskador som avses i denna lag och
över ersättningar som utbetalas för dem. Anstal-
ten har rätt att utan hinder av sekretessbestäm-
melserna och andra begränsningar som gäller er-
hållande av uppgifter ge Statistikcentralen och
Institutet för arbetshygien uppgifter som avses i
64 d § 1 och 2 punkten lagen om olycksfallsför-
säkring för däri angivna ändamål. Närmare be-
stämmelser om tillämpningen av detta moment
kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäk-
ringsanstalt skall föra och publicera statistik

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
Lagens 11 § 3 mom. tillämpas på arbetsska-
dor som inträffar efter att lagen har trätt i kraft.

Lag

om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållan- den som är jämfällbara med arbete

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Enligt denna lag betalas ersättning för olycks-
fall som inte ersätts enligt lagen om olycksfalls-
försäkring (608/1948) och som har lett till att en
person i sådan utbildning som avses i

1) lagen om yrkesutbildning (630/1998), med
undantag för sådan annan verksamhet som har

nära samband med undervisning som avses i la-
gens 3 § 2 mom.,

2) lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning
(631/1998),

3) lagen om yrkeshögskolestudier
(255/1995),

4) universitetslagen (645/1997),

5) lagen om grundläggande utbildning (628/1998), med undantag för i denna nämnd förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1—6, samt i

6) gymnasielagen (629/1998)

har ådragit sig en skada eller sjukdom. En förutsättning är att olycksfallet har inträffat under förhållanden som är utmärkande för studierna medan den studerande, i läroanstalten eller på något annat ställe som anvisats av utbildnings- eller undervisningsanordnaren eller av läroanstaltens huvudman, i enlighet med läroplanen eller examensgrunderna deltagit i sådan praktisk undervisning, sådan inläring i arbetet, sådan arbetspraktik eller en sådan fristående examen eller i sådan arbetslivsorientering i samband med grundläggande utbildning som är jämförbar med arbete.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller på motsvarande sätt olycksfall som inträffar då den studerande direkt från läroanstalten eller bostaden färdas till eller tillbaka från ett sådant i 1 mom. nämnt, av utbildnings- eller undervisningsanordnaren eller av läroanstaltens huvudman anvisat ställe utanför läroanstalten där det ordnas arbetspraktik, inläring i arbetet eller arbetslivsorientering eller avläggs fristående examina.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas också på polisskolan, på brand- och räddningsinstitut, på grund- och vidareutbildning inom fångvårdsväsendet samt på annan med dessa jämförbar utbildning, också till den del som utbildningen inte är av det slag som avses i de lagar som nämns i 1 mom.

2 §

Enligt denna lag betalas ersättning på grund av exponering som skett under förhållanden som avses i 1 § 1 och 3 mom. också för en sådan i yrkessjukdomslagen (1343/1988) avsedd sjukdom

som inte enligt någon annan lag ersätts som en yrkessjukdom.

3 §

Vid tillämpningen av denna lag gäller i fråga om utbildnings- eller undervisningsanordnaren och läroanstaltens huvudman vad som i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om arbetsgivar-
re.

4 §

I fråga om ansökan om ersättning enligt denna lag, ersättningsskyldighet, fastställande av ersättning, försäkringspremie, försummelse av försäkringsplikt, behandling av ersättningsärenden, ersättningstagarens talan, rätt att få uppgifter samt rätt och skyldighet att lämna uppgifter, sökande av ändring, deltagande i kostnaderna för olycksfallsnämndens verksamhet och i fråga om försäkringsanstalters regressrätt gäller, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991).

I fråga om tidpunkten då en sådan yrkessjukdom som omfattas av denna lag framträder samt i fråga om ersättningsskyldigheten och fastställande av årsarbetsförtjänsten och nedsättningen av arbetsförmågan när en yrkessjukdom framträder efter att personen i fråga har pensionerats, gäller i tillämpliga delar 3 § 2 och 3 mom. samt 3 a § yrkessjukdomslagen.

5 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Denna lag tillämpas på olycksfall som inträffar och på yrkessjukdomar som framträder efter att lagen har trätt i kraft. Vid tillämpningen av 2 § skall beaktas också exponering som har skett innan lagen har trätt i kraft, under förhållanden som motsvarar tillämpningsområdet för denna lag.

Helsingfors den 26 november 2002
